

NED. MAATSCHAPPIJ TOT BEVORDERING DER TANDHEELKUNDE

ANALYTISCH VERSLAG VAN DE 74^e H. B.-VERGADERING
GEHOUDEN OP ZATERDAG 15 DEC. 1934 OM 5 UUR EN
ZONDAG 16 DEC. OM 10 UUR V.M. IN HET AMSTEL-
HOTEL TE AMSTERDAM.

Agenda:

1. Opening.
2. Notulen der 73^e H. B.-vergadering.
3. Ingekomen stukken.
4. Ontwerp-contract te sluiten met de Vereeniging van Laboratoriumhoudende Tandtechnici in Nederland.
5. Tandheelkundige hulp aan den Middenstand.
6. Voorstel van het D.B. om den Codex voor Beroepsethiek op te nemen in het Tandheelkundig Jaarboekje en den Codex met aanhangsels aan de leden rond te zenden.
7. Voorstel van het D.B. om de voorwaarden, waaraan bij de oprichting van poliklinieken moet worden voldaan, te wijzigen.
8. Voorstel van het Bestuur der Afdeeling Gelderland, om de samenstelling van het Hoofdbestuur dusdanig te wijzigen, dat elke afdeeling slechts 1 afgevaardigde benoemt.
9. Voorstel van het D.B. om met 1 Januari 1935 een aparte afdeeling voor Het Gooi op te richten.
10. Mededeeling over de candidaatsstelling voor voorzitter en penningmeester.
11. Candidaatsstelling voor secretaris der Maatschappij.
12. Benoeming der verschillende permanente commissies.
13. Verzoek om goedkeuring gewijzigd B.B. der afdeeling Overijssel en B.B. der afd. Rotterdam i. z. adverteeren.
14. Verzoek om goedkeuring B.B. der Afdeeling Limburg i. z. het houden van zitdagen.
15. Ontwerp-begroting 1935.
16. Mededeelingen der C.Z.C.
17. Rondvraag.

1. Als Voorzitter N o r d om 5.15 de vergadering opent zijn alle H.B.-leden aanwezig. (v. d. M o l e n vervangen door S m i t, terwijl N i n c k B l o k Zaterdagavond de plaats van v. Hasselt inneemt).

2. Notulen der 73e H. B.-vergadering worden ongewijzigd goedgekeurd.

3. *Ingekomen stukken.*

a. Dankbetuiging van B e r k e n b o s c h B e r e n d s voor de hulde hem betoond bij zijn 40-jarig jubileum.

b. Brief van de afdeeling Limburg i. z. het niet serieus behandelen in die afdeeling van het rapport Incasso-Bureau. — Waar blijkt, dat hier een misverstand in het spel is, wordt den secretaris opgedragen in dien geest een schrijven aan de afdeeling Limburg te verzenden.

c. Brieven van collega B i e w i n g a te IJmuiden i. z. opleiding van medici, door tandartsen, voor het vervaardigen van prothesen en een klacht over de moeilijkheden ontstaan door het feit, dat te IJmuiden twee niet-Mij.-leden gevestigd zijn.

d. Brief van het Bestuur der afd. Overijssel, met de vraag of de kosten van de afdelings Ziekenfonds-Commissie niet uit de Centrale kas kunnen worden bestreden.

Hiertegen worden ernstige principieele bezwaren geuit. Aan het Bestuur der afd. Overijssel wordt in overweging gegeven de afdelingscontributie van f 2.50 tot f 5.— te verhoogen.

e. Brief van collega B o o g a a r t uit Vlaardingen met klacht over het optreden der C.Z.C.

Het onderzoek wordt opgedragen aan een Commissie bestaande uit de Heeren B r u g m a n, H e n r y e n O d d e n s, die hierover rapport zullen uitbrengen.

f. Verzoek om goedkeuring Bindende Besluiten der afd. Overijssel en Rotterdam i. z. adverteeren en der afd. Limburg i. z. het houden van zitdagen.

Met enkele redactiewijzigingen worden deze goedgekeurd.

6. *Voorstel van het D. B. om de Codex voor Beroepsethiek op te nemen in het Tandheekundig Jaarboekje 1935 en de Codex met aanhangsels aan de leden rond te zenden.*

Na eenige discussie conform besloten.

8. *Voorstel van de afd. Gelderland om voor iedere afdeeling slechts één afgevaardigde te benoemen.*

Dit voorstel wordt na eenige discussie ingetrokken.

9. *Voorstel van het D.B. om met ingang van 1 Januari 1935 een aparte afdeeling voor het Gooi op te richten.*

Hierover ontpint zich een uitvoerig debat, waarbij de reeds vroeger gevoerde correspondentie weer ter sprake wordt gebracht. — Ten slotte wordt met op 1 na algemeene stemmen dit voorstel aangenomen.

10. *Mededeeling over de candidaatstelling van Voorzitter en Penningmeester.*

Naar aanleiding van het ontbreken van zijn naam op de candidaten-lijst der afd. Utrecht, merkt de voorzitter op, dat deze methode, om de voorzitter, zonder hem over zijn beleid te hooren, van de candidatenlijst te schrappen en de vice-voorzitter, die zijn beleid volkomen onderschrijft, in zijn plaats te stellen, organisatorisch ontoelaatbaar is. Een afdeeling, die zulks wenscht te doen, behoort haar bezwaren tegen dit beleid goed geformuleerd ter vergadering te brengen en een candidaat te stellen, die een ander en h. i. beter beleid zou volgen. Wat hier gedaan is, is in hooge mate onbehoorlijk en hoogst bedenkelijk voor de toekomst en voor de animo van werkers in de Maatschappij zelfs funest.

Het H.B. stemt door krachtig applaus met deze woorden in.

11. *Candidaatstelling voor secretaris.*

Met algemeene stemmen wordt Salomons als 1e candidaat gesteld, terwijl Sporenb erg als 2e candidaat wordt benoemd.

In verband met het bedanken van v. Hasselt als lid van het H.B. wordt op voorstel van den voorzitter besloten in het vervolg de beide eereleden der Mij. uit te noodigen de H.B.-vergaderingen bij te wonen en hun een adviseerende stem te geven.

4. *Ontwerp-Contract, te sluiten met de Vereeniging van Laboratoriumhoudende Tandtechnici.*

Visser (als gast aanwezig) licht het voorstel uitvoerig toe. — Dit ontwerp wordt artikel voor artikel uitvoerig besproken en na enkele wijzigingen aanvaard. Waar echter in de meeste afdeelingen ernstige bezwaren bestaan tegen het ontwerp-tarief wordt besloten de tarieven grondig te herzien en op de a.s. Algemeene Vergadering alleen de principes der overeenkomst in te dienen en over de tarieven eerst op een volgende vergadering een besluit te nemen.

Na een warm woord van dank aan V i s s e r en zijn mede-commissie-leden voor het vele en goede werk, dat zij hebben verricht, schorst de voorzitter om 12.30 de vergadering tot:

Zondagochtend 10 uur.

12. *Benoeming der verschillende permanent commissies.*

Alle commissieleden worden met algemeene stemmen herbenoemd voor den tijd van twee jaar.

Besloten wordt aan de Algemeene Vergadering voor te stellen in de C.Z.C. weer dezelfde leden te benoemen.

7. *Voorstel van het D.B. om de voorwaarden, waaraan bij de oprichting van poliklinieken moet worden voldaan, te wijzigen.*

Na uitvoerige discussie en enkele door den juridische adviseur genoemde bezwaren, wordt besloten dit voorstel om te werken en zoo gewijzigd op de Algemeene Vergadering te brengen.

15. *Ontwerp-begroeting 1935.*

Door verschillende leden worden inlichtingen gevraagd over enkele posten, die door den penningmeester zeer uitvoerig worden verstrekt.

Nadat besloten is de uitgaven van de C.Z.C. van die der andere commissies te scheiden, wordt de begroeting met algemeene stemmen goedgekeurd.

Schrijven John Tomes.

De voorzitter deelt mede, dat het D.B. een afschrift van een request heeft ontvangen, dat door John Tomes is gezonden aan den Minister van Onderwijs, waarin wordt geprotesteerd tegen het feit, dat door eenige tandartsen te Utrecht een cursus is opgericht voor opleiding tot tandarts binnen twee jaar.

Dit stuk is door het D.B. in handen gesteld van de O. en E. Commissie om advies.

Bestrijding Onbevoegde Uitoefening.

Uit de Handelingen der Tweede Kamer blijkt, dat de Minister van Sociale Zaken heeft verklaard niet bereid te zijn t. o. van de tandtechnici nieuwe voorstellen te overwegen.

Mr. N o r d T h o m s o n deelt mede, dat hij zich schriftelijk tot den Minister van Justitie heeft gewend met het verzoek krachtige maatregelen tegen de onbevoegden te nemen. — De Minister heeft hem om nadere opgave van gevallen gevraagd. Den leden wordt daarom verzocht hun bekende gevallen aan Mr. N o r d T h o m s o n mede te deelen.

De voorzitter zegt, dat het op den weg van het H.B. ligt zich thans nogmaals met een adres tot den Minister van Sociale Zaken te wenden met de mededeeling, dat de Maatschappij zich steeds tot de Inspectie der Volksgezondheid heeft gewend, maar zonder resultaat.

5. *Tandheelkundige Hulp aan den Middenstand.*

Op voorstel der Commissie aanvaardt het H.B. het standpunt de middenstands-patiënten in twee groepen in te deelen. Ten eerste zij, die zijn aangesloten bij een bonafide Ziektekostenverzekeringsmaatschappij en zij, die lid zijn van een of andere middenstandsorganisatie, die zich zoowel individueel als collectief bij een op te richten vereeniging zullen kunnen aansluiten.

Begonnen zal worden met Amsterdam, om dan eerst de resultaten af te wachten. In plaatsen buiten Amsterdam zullen de leden der Mij. overeenkomsten mogen aangaan, indien deze verzekeringsmaatschappijen aan bepaalde minimum-eischen voldoen.

Na eenige discussie besloten het voorstel voor de Algemeene Vergadering nog nader om te werken.

16. *Mededeelingen van de C.Z.C.*

De voorzitter zegt geen bezwaar te hebben de vragen die de C.Z.C. aan het slot stelt bevestigend te beantwoorden, doch wel om deze vragen aan de Algemeene Vergadering voor te leggen.

De mededeeling moet in dezen vorm worden gegoten, dat de C.Z.C. de principes geeft, waarop zij werkt, overeenkomstig de opdrachten van vorige algemeene vergaderingen en daarover nogmaals de meening der Algemeene Vergadering wenscht te hooren.

Eén der leden is teleurgesteld over de mededeelingen van de C.Z.C., waarin huisbehandeling als eenig zaligmakend wordt beschouwd en de kliniekbehandeling (onder leiderschap) wordt genegeerd. Z. i. behartigt de C.Z.C. hier de belangen der tandartsen, i. p. v. die der tandheelkunde en mist men in deze mededeelingen elk idealisme.

De voorzitter wijst deze opmerkingen terug. — Mits eerlijk behartigd, kunnen de belangen van tandarts en tandheelkunde niet gescheiden worden. Een ondergaande tandartsenstand is erg voor den tandarts, erger voor den patiënt. Overigens is z. i. huisbehandeling volstrekt niet minder dan kliniekbehandeling en ontkent hij de voordeelen van deze laatste.

Besloten wordt deze mededeelingen niet te publiceeren, maar op de Algemeene Vergadering voor te lezen.

17. *Rondvraag.*

Nadat door enkele leden vragen zijn gesteld, die door den Voorzitter uitvoerig worden beantwoord, sluit de voorzitter, met een woord van dank aan de aanwezigen, om circa kwart voor twee de vergadering.

J. A. SALOMONS,
Secretaris.

OPENINGSREDE VAN DEN VOORZITTER, DEN HEER
CH. F. L. NORD, IN DE JAARVERGADERING VAN
26 JANUARI 1935.

Dames en Heeren,

Nadat dit Hoofdbestuur vier en een half jaar aan het bewind is geweest, kan het zijn nut hebben eens even achterom te zien en na te gaan wat er in dien tijd in onze Maatschappij is geschied en wat de wegen moeten zijn voor de naaste toekomst.

Sinds Juni 1930 is er veel veranderd, toen begon eigenlijk pas goed de algemeene economische misère, die zich ook in ons beroep geducht zou laten gelden en die maakte, dat wij meer dan ooit paraat moesten zijn om de steeds toenemende moeilijkheden het hoofd te bieden.

Dalende conjunctuur, steeds sterker verarming, beteekende voor de tandheelkunde: verlaging van de honoraria, verschuiving van de patiëntenklasse, zwaarigheden met de Ziekenfondsen en dit, gepaard met een te groote aanwas van studenten en dus van jonge collega's, maakte, dat de strijd om het bestaan der tandartsen grooter en grooter wordt en dat de symptomen daarvan bemerkbaar zijn, zoowel in de methode waarop sommigen zich een bestaan trachten te verschaffen, als in de hulp, die meer en meer het Steunfonds heeft moeten verleenen, afgescheiden nog van hetgeen anderen individueel nog hebben gedaan.

De merkwaardige ethische opvattingen van enkelen, maakten dat de intercollegiale Rechtspraak aanzienlijk meer werk kreeg dan te voren en daarbij bleek de noodzakelijkheid, eenerzijds om zorg te dragen, dat die Rechtspraak waarborgen bood voor snellen en doeltreffenden, maar vooral ook voor vertrouwenwekkenden arbeid, anderzijds voor vaste tandheelkundige fatsoensnormen, die vooral preventief van buitengewoon veel belang kunnen zijn.

Wij hebben getracht, het ééne te doen en het andere niet te laten; de Rechtspraak is zoo doeltreffend gemaakt als de omstandigheden toelieten en een Ethische Codex zal haar werk in de toekomst ver-

gemakkelijken. Veelal ook hebben Afdeelingsbesturen of D. B. met succes ingegrepen om gerezen moeilijkheden uit den weg te ruimen, zoodat optreden van Afdeelingsraden voorkomen kon worden.

Een van onze belangrijkste bemoeiingen was het verder, te trachten het arbeidsveld voor den tandarts zoo ruim en gunstig mogelijk te maken. Daartoe is gepoogd uitbreiding te geven aan het instituut van de schooltandheelkunde, van het Ziekenfondswerk, de Nazorg en de behandeling van den Middenstand, terwijl tegelijkertijd de pogingen van T.A.V.O.N.A. en van de jonge Vereeniging voor Sociale Tandheelkunde zoo krachtig mogelijk werden gesteund, waarbij de laatste thans haar volle aandacht zal wijden aan het nieuwe arbeidsterrein der kleuterverzorging.

Wat de schooltandheelkunde betreft, werd het opwaarts streven plotseling geremd door de economische moeilijkheden der gemeenten, die in sommige plaatsen leidde tot het stopzetten der schooltandverzorging. Ook hier echter werden nieuwe wegen gevonden en bleek de propaganda voor deze zoo nuttige instelling reeds zoover gevorderd, dat het mogelijk werd om in enkele plaatsen die Diensten te behouden door ze „selfsupporting” te maken. Indien dit systeem ook verder kan worden ingevoerd, zouden achteraf bezien de tijdsomstandigheden — hier althans — een gelukkig initiatief hebben geschapen, waarvan de resultaten veel kunnen beloven voor de toekomst.

De Nazorg bevindt zich nog steeds in het stadium van het experiment, maar ook hier is vooruitgang te bespeuren en behoeft aan de toekomst niet te worden gewanhoopt.

De bemoeiingen met de Ziekenfondsen zijn door het onvermoeide en kranige werk van de C.Z.C. in zoo goede banen geleid, als onder de omstandigheden maar mogelijk was. In de eerste plaats is hier orde geschapen in eigen gelederen, en is er thans in tandheelkundige kringen een communis opinio in Ziekenfondszaken, die vóór dien verre te zoeken was, er is lijn en teekening gekomen in wat wij wenschen en willen, zeer ten voordeele van hetgeen bereikt moet worden.

Dat het nog lang niet zoo ver is, als wij zouden wenschen is te wijten aan omstandigheden, sterker dan wij, maar ook hier kunnen wij voorloopig tevreden zijn.

De pogingen om een modus te vinden de hulp aan den Middenstand te organiseeren zijn nog niet ten einde, hetgeen niet te verwonderen is, gezien het feit, dat dit uiterst precaire probleem, eerst eenige jaren geleden voor het eerst is aangesneden. Gaat men echter na, wat in de opeenvolgende discussies in onze Algemeene Vergaderingen is bereikt, dan valt niet te ontkennen, dat men de voet-

angels en klemmen, die op dit gebied verborgen liggen, heeft blootgelegd en nauwkeurig gezien, om ze zoo mogelijk te vermijden. Men heeft — zij het ook moeizaam — ingezien, dat de veranderde tijden meebrengen, dat van sommige ons dierbaar geworden opvattingen afstand zal moeten worden gedaan, vanwege de noodzaak om deze groote groep van patiënten te winnen voor geregelde en behoorlijke mondverzorging, die ook voor hen onbereikbaar noch onbetaalbaar is.

Een ander zorgenkind was de onbevoegde uitoefening der tandheelkunde en de regeling van het tandtechnische vraagstuk, waarbij allereerst bleek dat het een van het ander niet te scheiden was.

Toen wij meenden, dat de creatie der „Tandheekundigen”, hoe zonderling ook, althans een einde zou maken aan de tandheekkundige kwakzalverij, bleken wij ons te hebben vergist. De „tandheekundigen” zelve bleken met hunne veroverde gedeeltelijke bevoegdheid nog niet tevreden en streefden naar algeheele gelijkstelling.

Deze poging, die de Nederlandsche tandheelkunde opnieuw zou hebben achteruitgezet, hebben wij gelukkig kunnen voorkomen. Dat echter thans aan het patiënten behandelen der overigen een einde zou komen bleek een illusie, er kwamen integendeel steeds meer onbevoegden en steeds drierster hebben hunne methoden.

Door een en andermaal de aandacht der autoriteiten op deze feiten te blijven vestigen, zijn wij er in geslaagd te bereiken, dat wij mogen vertrouwen dat thans met kracht tegen dit euvel zal worden opgetreden, al zal dan ook een „frappez, frappez toujours” wel noodig blijken.

Maar tevens werd ons duidelijk, dat misstanden zullen blijven bestaan, zoolang niet door een straffe regeling op tandtechnisch gebied, in onderlinge samenwerking van Tandartsen, Laboratoriumhouders en loontrekkende Tandtechnici, de toestanden gezuiverd worden.

De laatste groep is nog niet georganiseerd op een wijze, dat zij voor een dergelijke samenwerking in aanmerking komt; met de Laboratoriumhouders echter kon thans een regeling worden getroffen, waarvan wij alle reden hebben om te verwachten, dat zij voor de toekomst zoowel voor den tandtechnischen arbeid als voor de onderlinge verhoudingen doeltreffend zal zijn, terwijl de loontrekkenden zullen worden geregistreerd, opdat ook hier tenminste een overzicht en een contrôle mogelijk is.

Een regeling met den Dental Depots, die den kring zal sluiten, zal thans moeten worden bevorderd en wanneer dan de organisatie tot genoegen van alle partijen zal zijn vastgelegd, mogen wij aan-

nemen dat veel van de misère van het verleden voor goed voorbij zal zijn.

Buitenlandsche ervaring is er op dit gebied niet, vandaar dat de weg niet eenvoudig en niet gemakkelijk is; aan ons intusschen de taak en de eer hier nieuwe wegen in te slaan, ten voordeele van de tandheelkunde en van allen, die in den ruimsten zin met haar in betrekking staan!

Het probleem, dat sinds vele jaren nog altijd probleem is gebleven en waarvoor nog niemand de oplossing heeft gevonden, blijft het onderwijs, dat allerbelangrijkste punt van het heden en voor de toekomst, dat tevens helaas uit allerlei oogpunt ons zwakste punt is.

Zijn wij sinds lang overtuigd, dat de wetgeving op onderwijsgebied te kort schiet, ook de uitvoering van de thans vigeerende Wet heeft niemands bewondering en het enorme aantal studenten dat het nieuwe, groote Instituut heeft overstroomd is een nieuw en verder beletsel geworden voor deugdelijk onderricht.

De onderwijsstoestanden en alles wat daarmede annex is, baren ernstige zorgen en het gemis aan contact met het College van Docenten maakt het niet eenvoudiger om wegen en middelen te vinden, hier verbetering in te brengen.

Toch dient men te beseffen dat het Onderwijs niet is een privé-aangelegenheid van de Universiteit, maar dat de vorming van den tandarts een levensbelang is van de professie en dat zij daarom zich het recht van medespreken voorbehoudt.

De kwestie is urgenter dan ooit en het nieuwe Hoofdbestuur zal dan ook het Onderwijs als een van haar voornaamste programpunten hebben te bezien, om te trachten te doen wat mogelijk is, om den aanstaanden tandarts te geven wat hem toekomt en tevens bij voortdoring te wijzen op het gevaar van een aanzienlijk overcompleteet.

Ziedaar dan, Dames en Heeren, een overzicht over de voornaamste zaken, die ons in de afgelopen jaren hebben beziggehouden, waarbij ik nog enkele punten achterwege heb gelaten, die hoe belangrijk ook, nog niet in een zoo gevorderd stadium van voorbereiding zijn, dat zij zich tot bespreking leenen.

Het zal U echter duidelijk zijn geworden, dat, wat er ook reeds is gedaan, er nog veel meer te doen overblijft en dat onze halfjaarlijksche bijeenkomsten niet overbodig zullen worden door gebrek aan stof voor de agenda.

Om onze wenschen te kunnen doorzetten is in de eerste plaats noodig, eenheid in de eigen gelederen. Over die eenheid hebben wij niet te klagen, integendeel, maar wel doet zich in onze steeds aangroeiende rijen, begrijpelijkerwijze, het verschijnsel voor, dat

enkelen — uit slecht begrepen eigenbelang — trachten onze onderling overeengekomen gedragslijn te saboteren.

Teneinde de funeste consequenties daarvan zooveel mogelijk te kunnen tegengaan, hebben wij door enkele „Bindende Besluiten” een dergelijk optreden zoo min aanlokkelijk gemaakt als mogelijk is.

Dit heeft tengevolge gehad, dat men van zekere zijden fluistert, dat men in onze Maatschappij aan handen en voeten gebonden is, aan alle kanten wordt „gemassregelt” en dat het dus voor de jongeren en jongsten veel verstandiger is zich buiten elk vakverband te houden.

Ik wensch van deze gelegenheid gebruik te maken om tegen dergelijke leuterpraat een zéér ernstig woord van waarschuwing te laten hooren, juist voor die jongeren!

Alles wat deze Vereeniging doet of gedaan heeft is in de allereerste plaats voor die jongeren. Niet alleen dat zij het zijn, die het meeste en het allereerste profiteeren van onze pogingen voor hen arbeidsterrein te zoeken en vrij te houden, maar ook dienen zij te beseffen, dat in den tegenwoordigen tijd, nu het voor velen van de ouderen ook niet gemakkelijk wordt, die ouderen aan den arbeid onzer Maatschappij meewerken of althans hun goedkeuring geven, ondanks het feit, dat meer dan één maatregel tegen hunne persoonlijke belangen ingaat. Zij doen dat uit de moreele overweging, dat zij hunne jonge collega's den strijd om het bestaan niet nóg moeilijker willen maken.

Wanneer men dit feit niet alleen zou ontkennen, maar zelfs het tegendeel zou willen insinueeren, dan wordt de kans groot, dat dit dermate irriteerend gaat werken, dat men tot deze opofferingen niet langer bereid zal zijn.

Men zij daarom voorzichtig en schermte ook niet te veel met de „mentaliteit” dier jongeren. Ik spreek uit veelzijdige ervaring als ik zeg, dat die mentaliteit aanzienlijk anders reageert, wanneer het eigen houding betreft, dan wel die van den tijdgenoot en ik zou uit mijn dossiers merkwaardige staaltjes aan kunnen halen van collega's, die in brieven hunne sterke verontwaardiging luchten over een Maatschappij, *die alles verbiedt* en tegelijk over *dezelfde* kwestie's brieven van anderen, éven verontwaardigd, over een Maatschappij, die hen *niet voldoende beschermt!*

Ik sta op het standpunt, en ik weet dat dit het standpunt van vrijwel allen is, dat de ouderen de moreele plicht hebben, hunne onervaren jeugdige collega's wegwijs te maken en zooveel mogelijk te helpen.

Men zij echter zoo verstandig om van deze wetenschap geen misbruik te maken.

En om de zaak zoo duidelijk mogelijk te belichten, wil ik hier als mijn vaste overtuiging uitspreken, dat zoo deze Maatschappij vandaag zou ophouden te bestaan, dit in de eerste plaats beteekenen zou, dat van af morgen voor een aanzienlijk deel der jongeren geen plaats meer zou te vinden zijn!

Ik wil tenslotte niet eindigen, zonder ook een einde te maken aan een andere legende en wel deze, dat het régime van onze Maatschappij, het régime zou zijn van den voorzitter, wie die voorzitter dan ook moge wezen.

Ik wil daar onmiddellijk aan toevoegen, dat ik persoonlijk, indien noodig, daartegen geen bezwaar zou zien, maar voor een organisatie zou het een „testimonium paupertatis” zijn en een dergelijk testimonium verdient onze Maatschappij wel allerminst.

Het werk, dat in de afgelopen jaren is verricht, is voor het overgrootste deel verricht in de verschillende Commissies; nòch het H. B., nòch het D. B., nòch de Voorzitter heeft daarbij ingegrepen; hunne adviezen zijn bij voortduring overgenomen, zij hebben voortreffelijk werk verricht.

Het moge wellicht op Alg. Vergaderingen den schijn wekken, dat de Voorzitter in deze voorstellen een groot aandeel heeft, in werkelijkheid doet hij gewoonlijk niet anders dan datgene verdedigen, wat het H. B. heeft overgenomen van de Commissies.

Ik stel er prijs op, na $4\frac{1}{2}$ jaar die Commissie-arbeid te hebben gadeslagen, de velen die daaraan hebben medegearbeid, van af deze plaats dank te brengen en ik prijs de Maatschappij gelukkig, dat zij over zoovele capabele werkers beschikt!

Kan zij deze werkkrachten behouden en bij voortduring met jongeren van gelijke capaciteit, eerlijkheid en werklust aanvullen, dan gaan wij een goede toekomst tegemoet!

JAARVERSLAG 1934.

Mijnheer de Voorzitter, dames en heeren!

Weer is het jaar voorbij en rust op mij de taak U verslag uit te brengen over het 20e vereenigingsjaar onzer Maatschappij.

Uit den aard der zaak is het ledental onzer Maatschappij steeds groeiende en houdt verhoudingsgewijze vrijwel gelijken tred met de toename van het aantal tandartsen in Nederland. Nog steeds is ongeveer 75 % van de tandartsen lid; een bevredigend aantal, doch niet voldoende om de eischen en wenschen onzer Maatschappij t.o. van een juiste uitoefening der tandheelkunde te kunnen doorvoeren. Eerst als wij nog dichter de 100 % genaderd zijn, zal het mogelijk blijken onze billijke verlangens, die zoowel de belangen onzer professie, als die der aan onze zorgen toevertrouwde patienten raken, te verwezenlijken.

Deels door de tijdsomstandigheden, deels om andere redenen hebben dit jaar 21 collegae gemeend het lidmaatschap te moeten opzeggen, waardoor van 15 met 1 Januari 1935 en van 6 met 1 Januari 1936 het lidmaatschap eindigt.

Met ingang van 1 Januari 1935 is door het Hoofdbestuur voor het Gooi een nieuwe afdeling opgericht, zoodat het aantal afdelingen thans 11 bedraagt.

Het ledental op 1 Januari was 784, terwijl in dit jaar 15 leden op hun verzoek van de ledenlijst werden afgevoerd en 2 leden ons ontvielen door overlijden. Op 1 Januari 1935 bedroeg het aantal leden 826, zoodat dit jaar 59 nieuwe leden zijn toetreden.

Waar in 1933 91 nieuwe leden toetraden, is in vergelijking daarmede de toename van dit jaar niet bevredigend te achten. Hoewel het feit, dat het in deze tijden steeds moeilijker wordt voor de pas afgestudeerde collegae, om een geschikte vestigingsplaats te vinden, daarbij een belangrijke rol speelt, zal toch naar middelen moeten worden omgezien om de toetreding van nieuwe leden sterk te bevorderen.

De 826 leden zijn als volgt over de afdeelingen verdeeld:

Amsterdam	134
Noord-Holland	68
Den Haag en Omstreken	116
Rotterdam en Omstreken	109
Utrecht	66
N. Brabant-Zeeland	69
Gelderland	85
Overijssel	55
Noord-Nederland	56
Limburg	31
't Gooi en Omstreken	35
	<hr/>
	824
Nederlandsch-Indië	2
	<hr/>
Totaal	826

Wederom moest eenige malen door de afdeelingsbesturen van hun recht gebruik gemaakt worden, om leden, die zulks wegens finantiële omstandigheden verzochten, geheel of gedeeltelijk, vrijstelling van contributie te verleenen.

In mijn vorig jaarverslag maakte ik reeds melding van de moeilijke bestuurszaak onzer Maatschappij, die er sindsdien zeker niet gemakkelijker op geworden is.

Verschillende bindende besluiten en bepalingen zijn ook dit jaar weer noodzakelijk gebleken, om in deze tijden van dalende conjunctuur de belangen der leden te beschermen tegen de ondermijnende invloed, die door het optreden van enkelen, die slechts hun persoonlijk belang wenschen te dienen, uitgeoefend wordt. Deze enkelingen zien in hun kortzichtig egoïsme niet in, dat één voor hen misschien momenteel te behalen persoonlijk voordeel, het aanzien van den geheelen tandheelkundigen stand neerhaalt, met als gevolg een daling over de geheele linie van de maatschappelijke positie en welstand van den tandarts.

Geen enkel besturend college, dat zich van zijn verantwoordelijke taak bewust is, mag blind zijn voor de nooden dezer tijden en het streven de algemeene levensstandaard te verlagen, om daardoor weer evenwicht te brengen in de ontwrichte maatschappelijke en economische verhoudingen. Dat wil dus zeggen, dat ook de tandartsen daarvoor een offer zullen moeten

brengen en hun eischen t.o. der honoraria zullen hebben te matigen. Dit geldt voor de particuliere praktijk, maar nog in grooter mate voor de massabehandeling in de ziekenfondsen.

De jonge collegae en zelfs ook vele ouderen, zullen hun arbeidsveld moeten vinden in de behandeling der massa. De tijden zijn voorbij, dat een jong tandarts na eenige jaren in de particuliere praktijk zich een behoorlijk of zelfs ruim bestaan kon verwerven.

Daarom moet de eerste eisch van onze Maatschappij zijn, dat aan de ziekenfondsen ieder Maatschappij-lid zal kunnen medewerken. Mocht het ons niet gelukken deze eisch te handhaven en door te voeren, dan ziet het er in de toekomst voor den jongen tandarts somber uit.

Uit dien hoofde is het een levensvoorwaarde voor ons beroep, dat de jongeren zich allen bij de Maatschappij aansluiten, om door eendracht sterk geworden, schouder aan schouder te kunnen strijden, om onze billijke en rechtvaardige eischen te doen aanvaarden.

Leden der Maatschappij, op U rust mede de taak te trachten de jonge collegae ervan te overtuigen, dat ook hun belang ligt in het lidmaatschap onzer Maatschappij.

Het D.B. vergaderde dit jaar twaalf maal; in zijn samenstelling kwam geen wijziging. Verschillende belangrijke en vaak moeilijke problemen moesten worden opgelost en de agenda's der algemeene vergaderingen getuigen van den veelzijdigen arbeid, die door het D.B. is verricht. Onder de krachtige en voortvarende leiding van onzen voorzitter is het mogelijk geweest vele belangrijke maatregelen te nemen of voor te bereiden. Dat deze niet altijd de volle instemming van alle leden mochten hebben, behoeft geenszins te verbazen. — Het is nu eenmaal niet wel mogelijk het een ieder naar den zin te maken. Het eenige wat het D.B. van de leden verlangt, is, dat zij overtuigd zijn van de goede en eerlijke bedoelingen van dit college, ook al worden door het nemen van noodzakelijke maatregelen soms de persoonlijke belangen van een enkele schijnbaar benadeeld. Zoodra men het algemeen belang wenscht te dienen, bestaat onvermijdelijk deze mogelijkheid, doch daarvoor mag m.i. een besturend college niet uit den weg gaan.

Zooals U bekend zal zijn koesterde onze voorzitter het ernstig voornemen af te treden, doch met veel moeite en overredingskracht is het het D.B. mogen gelukken hem op dit besluit te doen terugkomen en zich wederom beschikbaar te stellen. Wat dit voor onze Maatschappij beteekent behoef ik niet nader toe te lichten, maar wel wil ik van deze plaats N o r d dank zeggen voor zijn bereidwilligheid, om deze moeilijke en ver-

antwoordelijke taak nog voor eenigen tijd op zich te willen nemen.

Het Hoofdbestuur kwam tweemaal in vergadering bijeen en wel op 12 en 13 Mei ter voorbereiding der zomervergadering en op 15 en 16 December ter voorbereiding dezer jaarvergadering.

In zijn samenstelling kwam dit jaar geen wijziging.

De agenda's der beide vergaderingen waren rijkelijk gevuld, zoodat het H.B. zich over gebrek aan stof niet had te beklagen.

In 1934 werden twee algemeene vergaderingen gehouden en wel de eerste, de Jaarvergadering, op 27 en 28 Januari te Utrecht en de tweede, de Zomervergadering, op 29 en 30 Juni te Scheveningen. Op de Jaarvergadering werden, naast de vaste agenda-punten, voorstellen behandeld tot wijziging der Statuten, tot verhooging van de contributie der Maatschappij, tot organisatie van de hulpverschaffing aan den Middenstand, tot reorganisatie van het Incassobureau en tot samenwerking op ziekenfondsgebied met de Mij. v. Geneeskunst.

De Zomervergadering stond in het teeken van het 20-jarig bestaan onzer Maatschappij.

Aangenomen werden de voorstellen tot wijziging van het Huishoudelijk Reglement en de artikelen over de rechtspraak, de Codex voor Beroeps-ethiek en de voorstellen der Commissie tot Bestudeering van het Tand-technikersvraagstuk, terwijl het voorstel tot reorganisatie van het Incassobureau van de agenda werd afgevoerd. Verder hield collega J a n V i s e r een causerie over het honorariumvraagstuk.

Op Vrijdagavond werd een zeer geslaagd feestdiner gehouden in Hotel Wittebrug ter viering van ons 4e lustrum.

Over de afdelingsverslagen kan ik kort zijn, daar U ze in extenso hebt kunnen lezen in het Januari-nummer van het Tijdschrift voor Tandheelkunde.

Behoudens enkele wijzigingen in de samenstelling der besturen en commissies, wordt in deze verslagen niets medegedeeld, wat bijzondere vermelding verdient. Alleen wil ik memoreeren, dat de Amsterdamsche Tandheelkundige Vereeniging, de bakermat onzer Maatschappij, op 3 November haar 25-Jarig jubileum herdacht, dat op eenvoudige en passende wijze te Amsterdam werd gevierd.

Verder luidt algemeen de klacht, dat het bezoek op de afdelingsvergaderingen nog steeds veel te gering is. Hoewel door de tijdsomstandigheden wel eenigszins verklaarbaar, is dit feit toch zeer te betreuren, daar eigenlijk van de afdelingen het opbouwende werk behoorde uit te gaan.

Op 4 Januari j.l. had te Hilversum de oprichtingsvergadering van de

nieuwe afdeeling voor het Gooi plaats. Wij wenschen onze jongste afdeeling een succesvol bestaan toe! Tot bestuursleden werden gekozen: J. H. v. Heemskerck Duker, voorzitter; P. M. Huurman, secretaris en M. van Doorn, penningmeester.

Commissieverlagen:

Het zij mij thans vergund dames en heeren U enkele algemeene mededeelingen te doen naar aanleiding van de verslagen der verschillende permanente commissies.

De Commissie van Beheer van het Steunorgaan erkent met voldoening dat dit jaar 60 nieuwe contribuanten zijn toegetreden; zij zou echter gaarne zien, dat geen enkel Mij.-lid óp de lijst der contribuanten ontbrak. Op het oogenblik is nog geen 50 % lid van ons Steunorgaan. Ik spoor U daarom aan, voor zoover Gij nog geen lid zijt van het Steunorgaan U zoo spoedig mogelijk aan te melden bij den secretaris, collega K r i j n Verhoeven te Rotterdam. Uw steun is in deze tijden dringend noodig.

Uit het verslag van de *Directrice van het Bemiddelingsbureau* blijkt, dat de aanvragen voor praktijkovername of assistentie dit jaar iets zijn toegenomen.

Van het *Incassobureau* wordt nog steeds door een zeer onvoldoende aantal leden gebruik gemaakt.

De Schooltandverzorging heeft een gevoelige slag gekregen, doordat de bezuinigingsnoodzaak ook deze, zoo nuttige sociale instelling niet ongemoeid heeft gelaten. Te Amsterdam, Haarlem en Nijmegen is dit instituut opgeheven. Te Amsterdam hebben de pogingen gefaald, om door particulier initiatief deze tak van sociale verzorging in het leven te houden, doch in Nijmegen is het, dank zij energiek ingrijpen door een der schooltandartsen, gelukt met subsidie van de Gemeente, de schooltandheelkunde te behouden.

Ook in den Haag is het mogelijk gebleken door een bijdrage der ouders deze dienst „selfsupporting” te maken en daardoor het voortbestaan te verzekeren.

De Onderwijs- en Evamencommissie heeft dit jaar op haar lauweren gerust, wellicht zal zij dit komende jaar actiever moeten zijn.

De commissie voor de Nazorg meldt, dat de nazorg in den Haag zich steeds uitbreidt en dat thans ook te Rotterdam plannen schijnen te bestaan zich met de nazorg te gaan bezig houden.

Uit het verslag der *Centrale Ziekenfonds Commissie* zijn klanken in „ma-

jeur" en „mineur" waar te nemen. Het ziekenfondsvraagstuk, misschien wel het belangrijkste probleem voor de toekomst, vereischt onze volle aandacht en de medewerking der leden.

Eenige behoorlijke contracten zijn in den loop van dit jaar afgesloten en meerdere zullen binnenkort worden aangegaan. Op de voorwaarden kom ik nader terug bij de mededeelingen der C.Z.C. onder punt 14 der agenda. De samenwerking op ziekenfondsgebied met onze zuster-organisatie de Maatschappij voor Geneeskunst, gaat helaas nog niet naar wensch. Reeds meer dan een jaar geleden waren de punten van samenwerking door ons Hoofdbestuur aanvaard, doch van de zijde van het H.B. der Mij. v. Geneeskunst komen telkens nieuwe bezwaren. Men lijkt wel bang te zijn zich aan koud water te branden! Binnenkort zal toch in de een of andere richting een beslissing moeten vallen.

De Commissie voor Beroepsethiek heeft ons dit jaar met een Codex verrijkt, die als handleiding voor de collega's van veel nut zal blijken te zijn.

Ten slotte heeft *de Commissie tot Bestudeering van het Tandtechnikersvraagstuk* groote activiteit vertoond bij de onderhandelingen met de Vereeniging van Laboratoriumhoudende Tandtechnici in Nederland. Het resultaat dier onderhandelingen vindt U in het ontwerp dezer commissie opgenomen onder bijlage IV.

Ik ben ervan overtuigd Uw aller tolk te zijn, wanneer ik van deze plaats de leden der verschillende commissies hartelijk dank zeg voor de vele tijd en moeite, die zij zich wel hebben willen getroosten, om de belangen onzer Maatschappij zoo uitnemend te dienen.

Alvorens dit verslag te beëindigen, wil ik toch nog enkele feiten naar voren brengen.

In de eerste plaats heeft collega **Berkenbosch Berends** zijn 40-jarig tandarts-jubileum herdacht en hebben **Bakker, Becker** en **Willems** hun zilveren ambtsfeest gevierd. Aan al deze mannen onze hulde voor de meer dan gewone wijze, waarop zij, ieder op hun eigen gebied, de belangen onzer professie, gedurende die lange reeks van jaren hebben gediend en bevorderd.

Verder nog enkele mededeelingen over de bestrijding van de onbevoegde uitoefening der Tandheekunde.

Langzamerhand schijnt ons voortdurend hameren op dit aanbeeld toch succes te zullen hebben.

Z.E. de Minister van Justitie heeft nadere informaties ingewonnen bij

onzen Juridischen adviseur en ook de Inspectie van de Volksgezondheid vertoont meerdere activiteit.

Z.E. de Minister van Sociale Zaken heeft in een schrijven aan den Voorzitter der Tweede Kamer medegedeeld, geen termen te vinden om tot standkoming van nieuwe wettelijke maatregelen t.o. van de tandtechnici te bevorderen of opnieuw een mogelijkheid te openen voor het houden van een nieuw examen voor de afgewezenen; dit naar aanleiding van een adres van voorzitter en secretaris van de Nederl. Bond van Zelfstandig werkende Tandtechnici.

Al deze feiten wettigen de optimistische opvatting, dat eindelijk de Autoriteiten krachtige maatregelen zullen gaan nemen, om de wetten toe te passen en de Tandheekunde en haar beoefenaren, evenals het publiek, tegen de onbevoegde uitoefening te beschermen.

Daarom nogmaals het verzoek aan de leden, om gevallen van onbevoegde uitoefening, liefst gestaafd door bewijzen, aan ondergeteekende mede te deelen, opdat daaraan de noodige aandacht kan worden besteed.

Een tweede ernstig euvel is het z.g. „dekken” van onbevoegden door artsen en tandartsen! In hoeverre de Colleges van Medisch Tuchtrecht daartegen optreden is niet met zekerheid te zeggen, daar de uitspraken dezer colleges gewoonlijk geheim zijn en hun bemoeiingen door een moeilijk te doordringen sluier zijn omhuld.

Het ligt in het voornemen van ons Hoofdbestuur, om in samenwerking met de andere organisaties op dit gebied een krachtige actie te voeren, opdat aan deze ongewenschte toestanden een einde worde gemaakt.

Tenslotte is, zooals U bekend is, door het Departement van Financiën, in overleg met het Hoofdbestuur, een regeling getroffen i.z. de Omzetbelasting. Hoewel niet geheel bevredigend, is met deze regeling toch bereikt, dat de administratieve lasten voor den tandarts tot een minimum zijn teruggebracht.

Hiermede dames en heeren geloof ik U de voornaamste gebeurtenissen over dit afgelopen jaar te hebben medegedeeld.

Met een ernstig beroep op Uw aller medewerking, om Uwe besturende Colleges met raad en daad te steunen en bij hun zware taak in deze moeilijke tijden ter zijde te staan, dank ik U voor de aandacht, waarmede Gij dit verslag hebt aangehoord. Met moed en vertrouwen gaan wij de toekomst onzer Maatschappij tegemoet.

J. A. SALOMONS, *Secretaris.*

Bussum, Januari 1935.

(Wordt vervolgd.)

Candidaten voor het lidmaatschap.

Eventueele bezwaren moeten binnen vier werken worden ingedient bij den Secretaris der Maatschappij. — (art. 2 H.R.).

Mevr. S. B u w a l d a, IJmuiden-Oost,	(afd. Noord-Holland).
J. A. H. G a r v e l i n k, Zutphen,	(afd. Gelderland).
C. P. D. C l a e s s e n s, Tegelen,	(afd. Limburg).
P. A. d e Z e e u w, Rotterdam,	(afd. Rotterdam en O.).
R. W. J. v. d. S l u i s, Drachten,	(afd. N. Nederland).
A. D o o r n i k, Amsterdam,	(afd. Amsterdam).
J. W i r t j e s, Amsterdam,	(afd. Amsterdam).

EENIGE GEGEVENS EN WENKEN.

1. Het algemeen secretariaat der Maatschappij is gevestigd Anton Mauvelaan 9, Bussum, telef. 3225.
—————
2. Voor assistentie, waarneming of overname van praktijk zich uitsluitend te wenden tot het Bemiddelingsbureau. Leidster: Mej. Chr. D u l l e m o n d, Heerenstraat 46, Utrecht.
—————
3. De Redactie van het Tandheelkundig Jaarboekje is gevestigd Anton Mauvelaan 9, Bussum.
—————
4. Het Incasso-bureau van de maatschappij staat onder leiding van Mr. G. H. E. N o r d T h o m s o n, Turfmarkt 8, Leiden.
—————
5. De penningmeester van het steunorgaan der Mij. is J. J. B a c k e r D i r k s, Hoogstraat 219a, Rotterdam. Gelden te remitteren aan de Twentsche Bank, rekening letter S van J. J. B a c k e r D i r k s of de postrekening van den penningmeester nr. 248849.
—————
6. Aanvragen voor de ongevallen- en ziekteverzekeringsspolis op de speciale Maatschappij-voorwaarden, te richten aan de directie der verzekeringsbank: de Nieuwe Eerste Nederlandsche, Prinsessegracht 13, den Haag.
—————
7. Den leden der Mij. wordt dringend verzocht geen persoonlijke besprekingen met een ziekenfonds te voeren, alvorens vooraf inlichtingen te hebben ingewonnen bij de betreffende afdelings-ziekenfondscommissie. — Dit voorkomt latere moeilijkheden!
—————
8. Collegae, die het voornemen hebben een praktijk over te nemen, waaraan een ziekenfonds-praktijk verbonden is, worden, in hun eigen belang, aangeraden, alvorens daartoe over te gaan, inlichtingen in te winnen bij de Centrale Ziekenfonds-Commissie.
—————
9. Het secretariaat der Centrale Ziekenfondscommissie is gevestigd bij W. v a n E u p e n, van Bijleveldsingel 1, Nijmegen.
—————